

УДК 347.24

Р. В. Колосов

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ КОРПОРАТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті проаналізовано поняття «частка у статутному капіталі корпоративного підприємства за законодавством України, розглянуто її поняття, зміст; досліджені різноманітні підходи щодо її розуміння й зроблена спроба визначити її правову природу.

Ключові слова: *частка, статутний капітал, корпоративне підприємство, учасник.*

Постановка проблеми. Як справедливо вказувалося в юридичній літературі, термін «частка в статутному капіталі» викликає справедливі нарікання з приводу його алогічності. Суть проблеми, як правильно її сформулювала І.В. Спасибо-Фатєєва, в тому, що статутний капітал не існує окремо як об'єкт цивільного права. Статутний капітал – поняття бухгалтерське, запозичене правом для своєї мети. В той самий час, статутний капітал поділений на частки, а значить його частка має мати такий самий правовий режим, як і ціле, тобто весь статутний капітал [1, с.10]. Тобто, при тлумаченні терміну «частка в статутному капіталі» можна дійти висновку, що це певна частина, у нашому випадку - частина статутного капіталу корпоративного підприємства. Як правило, чим більший внесок, тим більшою буде частка. Отже, фактично юристи пробують розібратися в частині явища, яке на сьогодні у цілому не врегульоване в методологічному плані. Усунення протиріч між законодавчими актами, які визначають частку у статутному капіталі є важливим як з наукової, так і практичної точки зору.

В юридичній літературі, навіть висловлювалася думка про необхідність заміни терміну «частка в статутному капіталі». Так, В.М. Кравчук, усвідомлюючи суперечливий, неточний характер терміну «частка у статутному (складеному) капіталі» пропонує замінити його терміном «частка участі» або «пай» [2, с. 11]. Доречі, поняття «частка участі» не є новим та вживалось ще науковцями ще у дореволюційних працях для позначення часток у товариствах, наприклад, П.О. Писемським [3], А.І. Камінкою [4] та В.В. Розенбергом, який поряд з поняттям «частка участі» використовував також поняття «пай» [5]. В свою чергу російський дослідник Д.В. Ломакін також використовує термін «частка участі», але використовує його окремо, від категорії «статутний капітал» [6, с. 153].

Автору важко погодитись з зазначеними пропозиціями Д.В. Ломакіна, стосовно введення у цивільний оборот терміну «частка участі» [7]. або В.М. Кравчука, який зазначає, що термін «частка в статутному капіталі» є суперечливим, неточним, а тому доцільно було б замість нього використовувати термін «частка участі» або «пай» [2]. У зв'язку, особливої актуальності набуває дослідження концептуальних основ, поняття та змісту цього поняття. Бо серед науковців склалась неоднакова думка щодо правової природи частки в статутному капіталі корпоративного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням визначення частки у статутному фонді чи окремим аспектам її правового регулювання присвячені роботи багатьох вчених. Найбільш ґрунтовними серед них є наукові праці В. Васильєвої, С.С. Кравченко, В.М. Кравчука, Д.В. Ломакіна, А.В. Смітюха, І. Спасибо – Фатєєва.

Незважаючи на велику кількість робіт визначення поняття «частка у статутному фонді» залишається дискусійним в юридичній літературі, особливо, коли доходить до розуміння та розгляду її правової природи.

Виклад основного матеріалу. В юридичній літературі поняття частки в статутному фонді визначається по різному. Так, видатний, французський вчений Р. Саваг'є, у своїх працях відзначав певну специфічну природу частки, яка не зводиться лише до зобов'язальної вимоги, хоча частка й надає її власнику (його часто іменують тримачем) право вимагати свою частину дивідендів, що розподіляються, та евентуально свою частину при розподілі капіталу у випадку ліквідації. Проте частка надає своєму тримачу насамперед право брати участь в життєдіяльності товариства. Елемент влади приєднується до зобов'язальної вимоги [8, с. 96-97]. Тобто, як пише В. Залеський, частка учасника в статутному капіталі товариства визначає розмір зобов'язальної вимоги, яка належить учаснику по відношенню до товариства [9, с. 19].

Аналізуючи правову природу частки в статутному капіталі, певною мірою можна погодитися з думкою Д.А. Степанова відносно того, що частка у статутному капіталі не є ні грошовою сумою, ні окремим правом чи сукупністю прав, ні цінним папером чи сурогатом цінного паперу, частка в статутному капіталі ТОВ є особливим юридичним інструментом, сутність і призначення якого розкривається у тій ролі, яку він відіграє протягом всього періоду існування ТОВ [10, с. 62]. В свою чергу, В.М. Кравчук зазначає про те, що частка в статутному капіталі не є річчю і не є грошима, а тому з огляду на положення ст. 177 ЦК України частка може розглядатися лише як майно, майнові права або інше матеріальне благо [11, с. 34].

Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 5 лютого 2013 року № 1-рп/2013 у справі за конституційним зверненням ТОВ «Ліхтнер Бетон Львів» щодо офіційного тлумачення положень ч. 4 ст. 58, ч. 1 ст. 64 Закону України «Про господарські товариства» визначає, що частка учасника у статутному капіталі товариства є предметом цивільних правовідносин, яка засвідчує участь особи у товаристві [12].

На сьогодні сформувалися різноманітні підходи до її розуміння, кожен з яких має своїх прихильників та прибічників. Так велика група авторів переконана, що найбільш ґрунтовно частку у статутному фонді розглядати як сукупність прав та обов'язків. Ці вчені відштовхуються від тези, яку ще у 1912 році висловив В.В.Розенберг, зазначивши, що пай у товаристві це сукупність прав і обов'язків кожного товариша щодо товариства, відома як правовий комплекс [5, с.155], Д.В. Ломакін [7, с.55] та С.Д. Могілевський [13, с.43] так само розуміють частку як комплекс майнових прав і обов'язків учасника товариства щодо інших учасників та самого товариства, обсяг яких визначається залежно від розміру вкладу учасника. В свою чергу, В.П. Камишанський вважає, що частка учасника (засновника) в статутному капіталі ТОВ - це «пучок суб'єктивних цивільних прав зобов'язально-правового характеру» [14, с. 79].

До науковців, що підтримують цю позицію у сучасній правовій науці, слід віднести Л.О. Новосолову, яка визначає частку в статутному капіталі ТОВ як сукупність прав та обов'язків учасників товариства [15, с. 207]. Подібної позиції дотримується І.С. Шиткіна, що визначає частку в статутному капіталі ТОВ як самостійний специфічний об'єкт цивільних прав, що поєднує комплекс майнових та немайнових прав учасника товариства, що носять зобов'язально-правовий характер [16, с. 271]. Російський дослідник Р.С. Фатхудинов визначає частку у юридичному сенсі як суб'єктивне право на участь у діяльності товариства, що складається, у свою чергу, з низки правомочностей учасника, основним з яких є участь в управлінні справами

товариства [17, с.10].

Противники вказаних підходів звертають увагу на те, що під час визначення частки в статутному капіталі як сукупності прав та обов'язків учасників товариства має місце невірне розуміння її правової природи, оскільки саме частка приводить до виникнення у особи права участі у товаристві, яке, в свою чергу, вже наділяє учасника правами та покладає на нього обов'язки. Отже, наявність у особи певних прав та покладення на неї обов'язків є похідними подіями від права участі у товаристві, що може виникати виключно у особи, яка є власником частки в статутному капіталі товариства, а отже, право участі в товаристві, в свою чергу, є похідним від частки в статутному капіталі ТОВ. Вбачається, що віднесення частки в статутному капіталі ТОВ до одного із різновидів майнових прав не відображує увесь зміст правовідносин учасника та товариства, не враховує, що далеко не усі права власника частки в статутному капіталі товариства мають майновий зміст. [18].

Трохи іншою є позиція С.А. Бобкова, який визначає частку в статутному капіталі ТОВ як майнове право, яке має кількісний вираз у вигляді номінальної вартості, а також часткового співвідношення (у вигляді процентів чи дробу) відносно розміру статутного капіталу ТОВ, володіння яким наділяє суб'єкта статусом учасника ТОВ і, як наслідок, комплексом прав (як майнового, так і немайнового характеру) і обов'язків по відношенню до товариства та інших учасників. Вказаний автор, робить акцент на пріоритетності майнових прав над немайними. В той же час ним визнається, що володіння часткою в статутному капіталі ТОВ і, як наслідок - статусом учасника товариства передбачає також ряд прав немайнового характеру: право на участь в управлінні справами товариства, право отримання інформації про діяльність товариства, право на вихід з товариства, а також обов'язків: вносити вклади в майно товариства, не розголошувати конфіденційну інформацію про діяльність товариства, такі правомочності є факультативними [19, с. 65-66].

Прихильники розуміння частки як особливого майнового права зазначають, що «частка у статутному капіталі не має ознак речі, оскільки не є предметом матеріального світу, тому річчю вона не є. Не є вона і грошима. Серед зазначених у ст.177 ЦК України об'єктів частка може розглядатися лише як майно, майнові права або інше матеріальне благо. Відповідно до ст.190 ЦК України майном, як особливим об'єктом, вважаються річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки ... частку у статутному капіталі можна віднести до категорії майнового права» [11, с.33]. В той же час, І.В. Спасибо-Фатеєва зазначає, що частка в статутному капіталі не повинна була б визнаватися самостійним об'єктом цивільного обороту, оскільки де-факто таким об'єктом є право участі в товаристві, яке включає в себе участь в усьому [1, с.10].

С.В. Томчишен визначає «частку учасника» як майнове право учасника одержувати у встановлених законом та установчими документами товариства випадках частину вартості майна у статутному капіталі та вартості іншого майна товариства пропорційно розміру належної йому частки [20, с.73].

В.М. Кравчук визначає частку в статутному капіталі як форму фіксації майнової участі в господарському товаристві, яка засвідчує майнову участь у товаристві і є об'єктом цивільних правовідносин, за допомогою якого забезпечується оборотоздатність майнових корпоративних прав. Правова природа частки в статутному капіталі та акції визнається ним як аналогічна з тією лише різницею, що акція є цінним папером, а частка в статутному капіталі – майновим правом [2, с. 10-11].

Ще одним розповсюдженим підходом до розуміння частки у статутному капіталі, який є подібним до віднесення її до майнових прав, є визнання правової природи частки в статутному капіталі як об'єкт права власності - певне майно.

В.А. Лапач вважає, що частка в статутному капіталі не є майновим правом, оскільки не може існувати майнове право, параметри якого не визначені. Не відомі не лише вартісні та кількісні параметри права вимоги, але й момент виникнення такого права [21, с.489]. Частка в статутному (складеному) капіталі являє собою ідеальну квоту (частку) у праві власності на майно організації, тобто особливе суб'єктивне право участі, що має унікальний річозобов'язальний характер [21, 491–495]. Частка в статутному капіталі повинна бути віднесена не до майнових прав, а до іншого майна [22, с. 14].

На думку Смітюха А.В., частку не можна зводити до майнового права, сукупності прав, або ж прав і обов'язків. Особливості формулювання ст.177 та ст.190 ЦК України полягають у тому, що зазначене у ст.177 ЦК поряд з речами та майновими правами «інше майно», у свою чергу розкривається у ст.190 ЦК як «річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки». Утім, якби у ст.177 ЦК прямо не згадувалися крім речей та майнових прав також гроші, цінні папери, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, врегульовані іншими нормами законодавства, можливо, дослідники так само намагалися би звести до майнових прав також і всі ці категорії. На його думку, слід визнати особливу правову природу частки, як окремого виду майна, об'єкту прав *suī generis*, що має бути прямо поіменованій серед об'єктів цивільних прав у зазначених вище нормах ЦК України, а також - у ст.139 Глави 14 «Майно суб'єктів господарювання» та у Главі 18 «Корпоративні права. Корпоративні відносини» (ст.ст.167-172) ГК України[23, с. 14].

Висновки. Проведений аналіз дозволив зробити наступні висновки:

1. Частка не є окремими майновим правом чи сукупністю прав та обов'язків, вона є первинною підставою для виникнення правового зв'язку між корпоративним підприємством та його учасником.
2. Внесення частки у статутний капітал корпоративного підприємства дає учаснику ряд майнових та немайнових прав відносно цього підприємства.
3. Формою фіксації частки є внесення її до статутного капіталу. Від розміру внеску (його вартості), який визначається у відсотках (дробах) до загального розміру статутного капіталу, як правило залежить обсяг прав та обов'язків такого учасника.
4. Поняття «частка у статутному фонді» має міжгалузевий характер і регулюється як нормами цивільного, так, і господарського права.
5. Головною ознакою частки у статутному фонді є її інвестиційний характер.

Список використаної літератури

1. Спасибо-Фатєєва І.В. Проблематика поняття статутного капіталу та пов'язаних з ним об'єктів і прав учасників господарських товариств / І.В. Спасибо-Фатєєва // Збірник праць науково-практичного семінар «Проблеми виникнення та припинення корпоративних відносин», 28 квітня 2006 р. – Львів, 2006. – С. 5–12.; Spasybo-Fatieieva I.V. Problematyka poniattia statutnoho kapitalu ta poviazanykh z nym obiektiv i prav uchasnykiv hospodarskykh tovarystv / I.V. Spasybo-Fatieieva // Zbirnyk prats naukovo-praktychnoho seminar «Problemy vynyknennia ta prypynennia korporatyvnykh vidnosyn», 28 kvitnia 2006 r. – Lviv, 2006. – S. 5–12.
2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / В. М. Кравчук. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2010. – 38 с.; Kravchuk V. M. Prypynennia korporatyvnykh pravovidnosyn v hospodarskykh tovarystvakh : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.03 / V. M. Kravchuk. – Kh. : Nats. yuryd. akad. Ukrainy im. Ya. Mudroho, 2010. – 38 s.

3. Писемский П.А. Акционерные компании с точки зрения гражданского права / П.А. Писемский. - М., 1876. - 230 с.; Pisemskiy P.A. Aktsionernye kompanii s tochki zreniya grazhdanskogo prava / P.A. Pisemskiy. - М., 1876. - 230 s.
4. Каминка А.И. Очерки торгового права / А.И. Каминка. - М. : АО «Центр ЮрИнфоР», 2002. - 547 с.; Kaminka A.I. Ocherki torgovogo prava / A.I. Kaminka. - М. : АО «Tsentr YurInfoR», 2002. - 547 s.
5. Розенберг В. В. Товарищество с ограниченной ответственностью: о необходимости введения этой формы в России / В. В. Розенберг. – СПб. : Типогр. ред. период. изд. М-ва финансов, 1912. – 211 с.; Rozenberg V. V. Tovarishchestvo s ogranichennoy otvetstvennostyu: o neobkhodimosti vvedeniya etoy formy v Rossii / V. V. Rozenberg. – SPb. : Tipogr. red. period. izd. M-va finansov, 1912. – 211 s.
6. Ломакин Д. В. Корпоративные правоотношения: общая теория и практика ее применения в хозяйственных обществах / Д. В. Ломакин. – М. : Статут, 2008. – 350 с.; Lomakin D. V. Korporativnyye pravootnosheniya: obshchaya teoriya i praktika ee primeneniya v khozyaystvennykh obshchestvakh / D. V. Lomakin. – М. : Statut, 2008. – 350 s.
7. Ломакин Д.В. Доли участия в уставных капиталах хозяйственных обществ как особые объекты гражданского права / Д. В. Ломакин // Хоз-во и право. - 2008. -№2 - С. 44-57.; Lomakin D.V. Doli uchastiya v ustavnnykh kapitalakh khozyaystvennykh obshchestv kak osobye obekty grazhdanskogo prava / D. V. Lomakin // Khoz-vo i pravo. - 2008. -№2,- S. 44-57.
8. Саватье Р. Теория обязательств. Юридический и экономический очерк / Р. Саватье. - М., 1972. - 440 с.; Savate R. Teoriya obyazatelstv. Yuridicheskiy i ekonomicheskii ocherk / R. Savate. - М., 1972. - 440 s.
9. Залесский В.В. Общество с ограниченной ответственностью в системе хозяйственных товариществ и обществ / В.В. Залесский. // Право и экономика. - 1998. - № 3. - С. 13-21.; Zalesskiy V.V. Obshchestvo s ogranichennoy otvetstvennostyu v sisteme khozyaystvennykh tovarishchestv i obshchestv / V.V. Zalesskiy. // Pravo i ekonomika. - 1998. -№ 3. - S. 13-21.
10. Степанов Д.А. Общества с ограниченной ответственностью: законодательство и практика/ Д.А. Степанов // Хозяйство и право. - 2000. - № 12. - С. 54-66.; Stepanov D.A. Obshchestva s ogranichennoy otvetstvennostyu: zakonodatelstvo i praktika/ D.A. Stepanov // Khozyaystvo i pravo. - 2000. - № 12. - S. 54-66.
11. Кравчук В.М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: монографія / В.М. Кравчук. – Львів: Край, 2009. – 464 с.; Kravchuk V.M. Prypynennia korporatyvnykh pravovidnosyn v hospodarskykh tovarystvakh: monohrafiia / V.M. Kravchuk. – Lviv: Krai, 2009. – 464 s.
12. Рішення Конституційного суду України від 5 лютого 2013 року № 1-рп/2013 ІІ Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-13>.; Rishennia Konstytutsiinoho sudu Ukrainy vid 5 liutoho 2013 roku № 1-rp/2013 // Ofitsiyni veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-13>.
13. Могилевский С. Д. Общество с ограниченной ответственностью: законодательство и практика его применения / С. Д. Могилевский. – М.: Статут, 2010. – 421 с.; Mogilevskiy S. D. Obshchestvo s ogranichennoy otvetstvennostyu: zakonodatelstvo i praktika ego primeneniya / S. D. Mogilevskiy. – М.: Statut, 2010. – 421 s.
14. Камышанский В.П. Некоторые особенности формирования уставного капитала ООО / В.П. Камышанский // Актуальные проблемы частного права

регулювання: матеріали Всеросійської IV наукової конференції молодих учених (Самара, 23-24 квітня 2004 року) Отв. ред. Ю.С. Пивоваров, В.Д. Рузанова. - Самара, 2004.; Kamyshanskiy V.P. Nekotorye osobennosti formirovaniya ustavnogo kapitala OOO / V.P. Kamyshanskiy // Aktualnye problemy chastnopravovogo regulirovaniya: materialy Vserossiyskoy IV nauchnoy konferentsii molodykh uchenykh (Samara, 23-24 aprelya 2004 goda) Otv. red. Yu.S. Pivovarov, V.D. Ruzanova. - Samara, 2004.

15. Новоселова Л. А. Оборотоспособность доли в уставном капитале общества с ограниченной ответственностью / Л. А. Новоселова // Объекты гражданского оборота : сб. ст. – М. : Статут, 2007. – С. 197-230.; Novoselova L. A. Oborotosposobnost doli v ustavnom kapitale obshchestva s ogranichennoy otvetstvennostyu / L. A. Novoselova // Obekty grazhdanskogo oborota : sb. st. – М. : Statut, 2007. – S. 197-230.

16. Корпоративное право : [учебник] / Под ред. И.С. Шиткиной. - М. : Волтерс Клувер, 2008. - 648 с.; Korporativnoe pravo : [uchebnik] / Pod red. I.S. Shitkinoy. - М. : Volters Kluver, 2008. - 648 s.

17. Фатхутдинов Р. С. Правовые проблемы уступки доли в уставном капитале общества с ограниченной ответственностью: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Р. С. Фатхутдинов. – М. : Акад. нар. хоз-ва при Правительстве РФ, 2009. – 29 с.; Fatkhutdinov R. S. Pravovye problemy ustupki doli v ustavnom kapitale obshchestva s ogranichennoy otvetstvennostyu: avtoref. dis. ... kand. yurid. nauk : 12.00.03 / R. S. Fatkhutdinov. – М. : Akad. nar. khoz-va pri Pravitelstve RF, 2009. – 29 s.

18. Оцел В. Поняття та правова природа частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю. // Национальный юридический журнал: теория и практика. - 2016. - № 5. - С. 95–99.; Otsel V. Poniattia ta pravova pryroda chastky u statutnomu kapitali tovarystva z obmezhenoiu vidpovidalnistiu. // Natsionalnyu yuridicheskij zhurnal: teoriya i praktika. - 2016. - № 5. - S. 95–99.

19. Бобков С.А. Уступка доли в уставном капитале общества с ограниченной ответственностью / С.А. Бобков // Журнал российского права. –2002. –№7. – С. 63–69.; Bobkov S.A. Ustupka doli v ustavnom kapitale obshchestva s ogranichennoy otvetstvennostyu / S.A. Bobkov // Zhurnal rossiyskogo prava. –2002. –№7. – S. 63–69.

20. Томчишен С.В. Відчуження учасником частки у статутному капіталі як підстава припинення в ньому та виникнення у її набувача корпоративних прав у товаристві з обмеженою відповідальністю (Аналіз чинного законодавства та проблем правозастосування його норм) / С.В. Томчишен // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2008. – № 3. – С. 73–76.; Tomchyshen S.V. Vidchuzhennia uchashnykom chastky u statutnomu kapitali yak pidstava prypynennia v nomu ta vynyknennia u yii nabuvacha korporatyvnykh prav u tovarystvi z obmezhenoiu vidpovidalnistiu (Analiz chynnoho zakonodavstva ta problem pravozastosuvannia yoho norm) / S.V. Tomchyshen // Aktualni pytannia tsyvilnoho ta hospodarskoho prava. – 2008. – № 3. – S. 73–76.

21. Лапач В.А. Система объектов гражданских прав: Теория и судебная практика / В.А. Лапач. – СПб: Пресса, 2002. – 544 с.; Lapach V.A. Sistema obektov grazhdanskikh prav: Teoriya i sudebnaya praktika / V.A. Lapach. – SPb: Pressa, 2002. – 544 s.

22. Лапач В.А. Доля в уставном капитале как имущество / В.А. Лапач // ЭЖ-Юрист. –2005. – № 28. – С. 9–14.; Lapach V.A. Dolya v ustavnom kapitale kak imushchestvo / V.A. Lapach // EZh-Yurist. –2005. – № 28. – S. 9–14.

23. Смітюх А.В. Щодо правової природи частки у статутному капіталі господарського товариства. / А.В. Смітюх // Правова держава. -2015. - №9 – С. 89-94.; Smitiukh A.V. Shchodo pravovoi pryrody chastky u statunomu kapytaly hospodarskoho tovarystva. / A.V. Smitiukh // Pravova derzhava. -2015. - №9 – S. 89-94.

R.V. Kolosov

**CONCEPTUAL BASES OF PART DEFINITION IN THE STATUTORY
CAPITAL OF CORPORATE ENTERPRISE**

The concept of part in statutory capital of corporate enterprise by legislation of Ukraine is investigated in this article and its concept, content and basic various approaches, its understanding are considered. It was also analyzed the origin and development of this notion and it was made attempt to define the legal nature. It was found that the notion of "part in statutory capital" is considered in four aspects; as a complex of rights and obligations; as a certain type of property; as a special object of civil rights or as a special property right. Each of these approaches was analyzed in details, it was defined pros and cons, advantages and disadvantages. At the end of the article the conclusions were made regarding the legal nature of a part in statute capital of corporate enterprise and it was demonstrated that the fact of contribution of part in statutory capital is a basic for origin property and non-property rights. As a rule, these rights depend on the amount of the contribution of the participant of the corporate enterprise.

Keywords; *share, statutory capital, corporate enterprise, participant, property, property and non-property rights.*

Стаття надійшла до редакції 20.10.2018 р.

УДК 340.11

Є. М. Черних, В. Д. Дресвяннікова

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ АКСІОЛОГІЇ ПРАВА

В статті підіймаються питання, що стосуються аксіології, яка є одним із розділів філософського вчення, головним предметом якого є цінність в усіх своїх ракурсах і аспектах. Разом із онтологією, гносеологією та філософською антропологією вона становить серцевину філософського знання взагалі. Її специфічним відгалуженням є правова аксіологія. Визначено, що останнім часом у вітчизняній науці спостерігається помітний інтерес щодо дослідження сутності поняття права в ціннісній методологічній перспективі. Зазначається, що це є позитивним явищем, з огляду на необхідність відходу від моністичної методології радянського правознавства.

Ключові слова: *аксіологія, правосвідомість, методологія права.*

Постановка проблеми. Як відомо, аксіологія є одним із розділів філософського вчення, головним предметом якого є цінність в усіх своїх ракурсах і аспектах. Разом із онтологією, гносеологією та філософською антропологією вона становить серцевину філософського знання взагалі. Її специфічним відгалуженням є правова аксіологія. Останнім часом у вітчизняній науці спостерігається помітний інтерес щодо дослідження сутності поняття права в ціннісній методологічній перспективі. Безперечно це є позитивним явищем, з огляду на необхідність відходу від моністичної методології радянського правознавства.

Актуальність обраної тематики пояснюється безперервним поступом юридичної науки у пізнанні свого предмета, а разом із ним і його ціннісного розуміння. Слід наголосити, що використання у чинному національному законодавстві таких термінів,